Զ. ՏԱՐԻ ԹՒԻ 1698 — 18 Birinci Kânun 1936 — ԳԻՆ 4 ՂՐՈՒՇ — ՈՒՐԲԱԹ 18 ԴԵԿՏ. 1936

AREVELK
Siyasî, iktisadî ve edebî yevmî gazete
Galata, Tünel itisalinde, Billur sokak No. 10

ՈՒԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ՏԱՐԵԿԱՆ
Թուրքիա	700 ղս.	1400 ղս.
Արտասահման	140 Ֆր.	250 Ֆր.
Ամերիկա	3 տոլար	15 դոլ.

AREVELK
ԱՐԵՒԵԼՔ

ՀԵՌԱՁԱՅՆ 40852 — ԱՆԿԱԽ ՕՐԱԹԵՐԹ — Telefon 40852

ՀԱՍՑԷ.— Գալաթիա, Թիւնէլի բոլ Պիլլուր փողոց, թիւ 10

AREVELK
Quotidien Armenien Politique
Economique Litéraire
Galata B. P. 1203

ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ
ԽՈՐԷՆ ՃԱՄՃԵԱՆ

ՍԱՆՃԱԺԻ ՄԱՍԻՆ
ԱԶԳԱԺՈՂՈՎԻ ՈՐՈՇՄԱՆ ԹՈՒՐՔԻԱ ՉԵՌՆՊԱՀ ՄՆԱՑ

Ֆրանս. զօրքերը ետ պիտի քաշուին

Չէզոք մարմին մը պիտի ղրկուի Սանճաք

ԺԸՆԵՎ 16.— Ազգաժողովի Խորհուրդին առտուայ նիստը սկսելուն տեղեկաբեր Սանտէր կարդաց հետեւեալ տեղեկագիրը.— Խորհուրդին յանձնուած խնդիրներն է Անթաքիոյ խնդիրը որով այժմ կը զբաղի Ազգաժողովի Խորհուրդը, առարկայ եղած է Թուրք կառավարութեան դեկտ. 10 թուակիր մէկ հաղորդագրութեան որ քաջնուեցաւ խորհուրդի անդամներուն։

Միւս կողմէ Թուրքիոյ և Ֆրանսայի ներկայացուցիչները խորհուրդին 14 և 15 դեկտ.ի նիստերուն պարզեցին իրենց տեսակէտները։ Ներկայացած փաստարկութիւններէն և վիճաբանութիւններէն կը հետեւի որ, կարգ մը տարակարծութիւններ գոյութիւն ունին չահագրգռող կառավարութեանց միջև ի մասին մեկնաբանութեանը այն միջազգային վաւերաթուղթերոյն, որ կը վերաբերին այս շրջանին։

Խորհուրդին անդամները ապահովաբար ուրախ եղան տեսնելով բարեկամական և բարեկամացողութեան անկեղծ ոգիի երկուստեք հաւաստիքներ, ինչ որ թոյլ կուտայ նպաստաւոր ելք մը տալու խնդրոյն։

Ֆրանսայի և Թուրքիոյ ներկայացուցիչները համաձայն գտնուեցան պահանջելու համար Խորհուրդէն՝ յետաձգել խնդրոյն հիման քննութիւնը մինչև Խորհուրդին առաջիկայ սովորական նստաշրջանը։ Մինչ այդ, իրականացնելու համար հարկ եղած հանդարտութիւնը և վստահութեան մթնոլորտը, կարգ մը միջոցներ նախատեսուած են։

Թուրքիոյ ներկայացուցիչը պահանջած էր Դեկտ. 14ի Խորհուրդի նիստին մէջ, տեղւոյն վրայ ղրկել չէզոք ոստիկան զօրաց փոքր ջոկատ մը, Ազգաժողովի մէկ քոմիսէրին գործնական հրամանատարութեան ներքև։ Այն տեսակցութեանց միջոցին զորս ունեցայ, Ֆրանսայի ներկայացուցիչը յայտնեց թէ իր կարծիքով այս միջոցը արդարանալի չէր։ Թուրքիոյ ներկայացուցիչը տարակարծիք է ասոր։ Միւս կողմէ Ֆրանսայի ներկայացուցիչը չպնդեց որ ձեռնարկուի սահմանագլխուն երկու կողմերը քննութեան մը, բայց առաջարկեց որ Խորհուրդը հրաւիրուի ղրկել նոյնինքն Սանճաքի մէջ դիտողներ։ Ակէ զատ, ան յանուն իր կառավարութեան յանձն առաւ յետաձգել Ֆրանքեսուրիական վերջին դաշնագրին վաւերացումը Խորհրդարանէն մինչև որ Խորհուրդը իր վճիռը տար Սանճաքի խնդրոյն հիման մասին։

Վերջապէս Ֆրանսայի ներկայացուցիչը յանձն առաւ դիտողներու ժամանումէն անմիջապէս յետոյ ետ քաշել այն զօրքերը որ յատկապէս ղրկուած էին Սանճաք և այնտեղի զօրքերը իջեցնել իրենց բնականոն թիւին։

Թուրքիոյ ներկայացուցիչը ցոյց տալէ վերջ թէ՝ սահմանագլխուն թրքական կողմին համար զինուորական ոչ մէկ միջոցի խնդիր չկար, յայտնեց թէ չկրնար մասնակցիլ Ֆրանս. ներկայացուցչին պահանջմանն ի մասին դիտողներու Սանճաք առաքման, այն ձեւով որով ան կը ներկայացուէր։

Ակէ կը հետեւի թէ համաձայնութիւն չի գոյացաւ ի մասին այն միջոցներուն որոնք պիտի կրնային ձեռք առնուիլ Խորհուրդին կողմէ։ Խորհուրդը անշուշտ պիտի ուզէ կատարեալ վստահութիւն յայտնել երկու կառավարութեանց, որ յայտնի է թէ ոչ մէկ ջանք պիտի խնայեն իրականացնելու համար անհրաժեշտ բարոյական հանդարտեցումը։

Սակայն և այնպէս, նկատի ունենալով Ֆրանս. կառավարութեան բացարձակ պահանջումը, ձեր տեղեկաբերը կը կարծէ թէ պէտք է որ առաջարկէ ձեզ ղրկել Իսքէնտէրունի Սանճաքին մէջ կարելի եղածին չափ կարճ ժամանակամիջոցի մէջ երեք դիտողներէ բաղկացեալ պատուիրակութիւն մը։

Պատշաճ է ճշդել թէ Ֆրանս. առաջարկին իմաստով, այս դիտողներուն գործը չպիտի կայանար ոչ ուսումնասիրելու մէջ խնդրոյն հիմը և ոչ ալ քննելու տեղի ունեցած իրողութիւնները որ կրցած էին տեղի ունենալ Իսքէնտէրունի և Անթաքի-ի մէջ։ Դիտողները ոչ ալ անձամբ պիտի գործեն կարգը պահպանելու և կամ ուղղակի միջամտելու համար որպէս զի միտքերը հանդարտին։

Անոնց դերը պիտի կայանայ բացարձակապէս դիտելու մէջ, ինչպէս իրազեկ մնալու որպէսզի ի հարկին տեղեկութիւն տան Խորհուրդին։ Անշուշտ տեղական իշխանութիւնները ամէն գիւրութիւն պիտի ընծայեն դիտողներուն, որպէսզի կատարեն իրենց պարտականութիւնը։

ԸՆԴՈՒՆՈՒԱԾ ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐԸ

Տեղեկաբեր Սանտէրի առաջարկով, Խորհուրդը հետեւեալ որոշումները տուաւ.

1.— Մինչև խնդրոյն կարգադրութիւնը, Ֆրանքեսուրիական անկախութեան դաշնագիրը չպիտի վաւերացուի Ֆրանս. խորհրդարանէն։

2.— Ֆրանս. ուժերը ետ պիտի քաշուին Սանճաքէն։

3.—Չէզոք դիտողներու պատուիրակութիւն մը պիտի ղրկուի Սանճաք։

ԹՈՒՐՔԻԱ ՉԵՌՆՊԱՀ ԿԸ ՄՆԱՑ

Մեր պատուիրակութիւնը անբաւարար նկատած է այս միջոցները։ Սակայն ի նպաստ մեզի գտնուող մթնոլորտը չի խանգարելու և ի մօտոյն խնդրոյն մասին Ֆրանսայի և մեր միջև տեղի ունենալիք բանակցութիւնները ալ աւելի բարեկամական և նպաստաւոր մթնոլորտի մը ներքև կատարելու համար, յարմար նկատուած է չի մերժել որոշումը և ձեռնպահ մնալ, որպէսզի չի ձախողի այս առաջին փորձը։

ՐԻՒԶՏԻՒ ԱՐԱՍԻ ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆԸ

Արտաքին գործավար Բիւշտիւ Արաս խօսք առնելով, չնորհակալութիւն յայտնած է տեղեկաբերին և հաղորդած է որ մեր պատուիրակութիւնը որոշած է այս տեղեկագրին քուէարկութեան ձեռնպահ մնալ։ Ու բացատրած է այս ձեռնպահութեան պատճառը, աւելցնելով որ կրկին պիտի աշխատի բարեկամական լուծման եղանակ մը գտնելու։

Ֆրանս. պատուիրակ Վիէնօ ալ խօսք առնելով ըսած է մասնաւորաբար.— Եթէ Ֆրանսա չընդունիր Թուրք կառավարութեան բաղձանքը, որ է այդ յանձնախումբին ընկերացնել մէկ Թուրք պատուիրակ, մէկ Ֆրանսացի պատուիրակ, պատճառը այն է որ Ֆրանսայի կողմէ կառավարուած հողամասի մը մէջ Ֆրանսացի պատուիրակ մը գործ չպիտի ունենար, մինչ Թուրք պատուիրակին ներկայութիւնը պիտի հարկադրէր կառավարութիւնս, փոխադարձաբար պահանջել որ յանձնաժողովը Սանճաքի սահմանին երկու կողմերէն անգին տարածէ դիտողութեանց դաշտը։ Այս վերջին լուծումը մակդիր դրուած ըլլալով Ֆրանսա պնդեց դիտողներ ղրկելու առաջարկին վրայ։

Յետոյ, Խորհուրդը հակառակ Թուրք պատուիրակութեան ձեռնպահութեան, ընդունեց տեղեկաբերին տեղեկագիրը միաձայնութեամբ։

ԳԵՐՄԱՆ ՄԱՐՏԱՆԱՒ ՄԸ
ԽՈՒԶԱՐԿԵՑ ԱՆԳԼ. ՇՈԳԵՆԱՒ ՄԸ

ՓԱՐԻԶ 17.— Փորթուկալի բացերը անգլ. «Սիթի ամֆ Օֆօֆֆորս» շոգենաւը խուզարկուեցաւ գերման «Տէօյչլանտ» մարտանաւին կողմէ։

ՇԻԿԱԳԱԼԹԱՐ 17.— Անգլիական «Սիթի ամֆ Օքսֆօրտ» շոգենաւի նաւապետը յայտարարեց որ այն պա՛տուն, երբ կ'անցնէր Փորթուկալի բացերէն, ձերբակալուեցաւ գերման «Տէօյչլանտ» մարտանաւէն, որ իրեն հարցուց թէ ո՞ւրկէ կուգայ և ուր կ'երթայ. յետոյ թոյլ տուաւ որ շարունակէ ճամբան, երբ ստացաւ այս տեղեկութիւնները։ «Սիթի ամֆ Օքսֆօրտ» մեկնեցաւ Լիվրփուլէ մերձաւոր արեւելքի համար բեռով մը։ Այստեղ միայն խարսխեց կարճ միջոց մը։

ՉԻՆԱՍՏԱՆԻ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ
ԿԸ ՊԱՂՏՈՐԻ

Նանքինի ուժերը կը խլեն ապստամբներուն վրայ

ԼՈՆՏՈՆ, 17.—Բէօյթէր կը տեղեկանայ Նանքինէն որ կառավարութիւնը օդանաւերու և թնդանօթներու պաշտպանութեան ներքև 15 հազար զինուոր ղրկած է յարձակելու համար Ցիանֆուի ապստամբապետ մարաջախտ Ցան Սու Լիանկի ընդդ. բանակատեղիին վրայ, ուր գերի կը մնայ Մարաջախտ Զան Քայ Զէք։

Առաջին ընդհարումը արդէն իսկ սկսած է ընդմէջ ըմբոստներու և կառավարականներու։

Կը վախցուի որ այս զին. գործողութիւնը որ տեղի ունեցած է Զան Քայ Զէքի պնդումով, արժէ այս վերջնոյն կեանքը։

Ճափոնէ հասած լուրերը կ'ըսեն որ վարչապետը դնդակահարուած է։

ՆԱՆՔԻՆ 16.— Արտաքին նախարարութեան իրաւասու անձնաւորութիւններէն մին հանդիսաւորապէս յայտարարած է որ Չինաստան չպիտի հանդուրժէ այլևս որ իր հողին վրայ ապօրինի արարքներ գործէ օտար պետութիւն մը։ Աւելցուցած է որ Մանչուրիան ուժերու Սուիյան թափանցումը դժուարացուցած է Ճափոնի հետ բանակցութիւնը։

ՆԱՆՔԻՆ 17.— Պաշտօնապէս կը ծանուցուի որ Ցան-Թին-Վէն, մին անոնցմէ որոնք ձերբակալուած էին Զան-Քայ-Զէքի հետ, հեռացրեց Սիանֆուլէ որ ազատ արձակուած է և օդանաւով հոս պիտի հասնի, միատեղ բերելով Զան-Քայ-Զէքի անձնական պատգամը։

ՄԻՋԵՐԿՐԱԿԱՆԵԱՆ
անգլեւիտալ. համաձայնութիւնը կնքուած

ԻՏԱԼԻԱ ՉԷՋՈՔՈՒԹԵԱ՞Ն ԿԸ ԴԱՌՆԱՑ

ԼՈՆՏՈՆ, 18.—Հավասի թղթակիցը կը տեղեկանայ որ Միջերկրականի մասին անգլեւիտալ. ադնիւ. հասկացողութիւնը կնքուած է, բայց ուշացուած է անոր պաշտօն. ծանուցումը, գլխաւոր երկու պատճառներու հետեւանքով.

1.—Անգլիա և Իտալիա կը բաղձան կարգադրել Ամիսապապայ դեսպանատան հարցը, հարց մը որ սա պահուս խորհրդակցութեանց առարկայ է ընդմէջ Լոնտոնի և Հռոմի։

2.—Անգլիա կ'ուզէ ապահովութիւն ստանալ որ ոչ մէկ դժուարութիւն չպիտի ծագի իր և Իտալիոյ միջև Սպանիոյ մասին։

Այս վերջին օրերու ընթացքին Իտալիա քիչ մը բարեփոխեց իր ընթացքը Սպանիոյ հանդէպ, ինչ որ թոյլ կուտայ յուսալու որ Հռոմ ատիճանաբար պիտի ձերբազատուի գերմանական ազդեցութենէն և ի վերջոյ պիտի միանայ Ֆրանսայի և Սպանիոյ չէզոքութեան մասին։

Սովէթ Ռուսիա միջոցներ ձեռք կ'առնէ
ՉԻՆԱՍՏԱՆԻ ԴԷՊՔԵՐՈՒՆ ԱՌԹԻՒ

ՊԵՐԼԻՆ 16.— Մոսկուայէն կը հաղորդուի թէ Ծ. Արեւելքի սովէթ բանակին վերին հրամանատար մարաջախտ Պլիւխէր երէկ մասնաւոր օդանաւով մը Գապ uroվսք գացած է։ Մարաջախտին այս յեղակարծ ուղեւորութիւնը կապ ունի Չինաստանի դէպքերուն հետ։

ՖՐԱՆՔՈՅԻ ՈՒԺԵՐԸ ԿԱՏԱՂԻ
ՅԱՐՁԱԿՈՂԱԿԱՆԻ ՄԸ ԱՆՑԱՆ ՄԱՏՐԻՏԻ ԴԷՄ

Գերմանացիներ կը կռուին առաջին գիծերուն վրայ

ԼՈՆՏՈՆ 17.— Սպանիոյ Բէօյթէրի թղթակիցը կը հաղորդէ որ ըմբոստները բուռն յարձակողականի մը անցած են Մատրիտի դէմ, քաղաքը ռմբակոծելէ վերջ ռմբաձիգ 20 օդանաւերու կողմէ, որոնք 18 հոգի սպաննած են։ Կան 50 վիրաւորներ։

Հսկայական են վնասները։ Կառավարական 15 օդանաւեր ետ մղած են ըմբոստ օդանաւերը։ Թալավէրայէ կը հաղորդուի որ, արեւմուտքի շրջանին մէջ Պատիլի և շրջանին գրաւման պատերազմը կը շարունակէ։

Երկու կողմերը յաջողութիւններ կը ծանուցանեն։ Բայց վճռական արդիւնք մը չիկայ։ Կռիւները վերսկսած են Ասթուրիաններու ճակատին վրայ։

ԹԱԼԱՎԷՐԱ ՏԸ ԼԱ ՌԷՃՆԱ 17.— Հավասի թղթակցեն.— Ազգայնականները երէկ յարձակողականի մը անցան Մատրիտի արեւմտակողմը ընդարձակելու համար Մօլայի զօրասիւնին ձախ թեւը։ Տկար էր կառավարականներու դիմադրութիւնը։ Թանքեր մասնակցած են գործողութեան։ Ազգայնական օդանաւեր ռմբակոծած են Քօրօնան էսքիւրալի միացնող ճամբան։ Փոզուէլոյի շրջանին մէջ ազգայնականները զօրացուցած են իրենց ճնշումը։ Կարգ մը տեղեր մէկ մէթրի կը հասնի ձիւնի բարձրութիւնը։

ԼՈՆՏՈՆ 17.— Ֆրանքոյի օդանաւերը ռմբակոծած են նաև Ֆրանս. սահմանագլխու Փորթ Պոու կայարանը, Էէրիիյնան—Պարչէլոն գլխաւոր երկաթուղագծին վրայ։ Զին. ոչ մէկ նշանակէտ քանդուած է։ Ոչ զինուորական մը ծանրապէս վիրաւորուած է։ Ռումբ մը ինկած է մերձակայքը վարժարանի մը մօտ ճիշդ այն պահուն երբ աշակերտները դուրս կ'ելլէին։ Ճշմարիտ հրաշքով մը՝ ոչ մէկ զոհ կայ։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՕԺԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

ԼՈՆՏՈՆ 17.— Սպանիոյ միջամտութեան մասին այսօր խորհրդարանին մէջ տեղի ունենալիք վիճաբանութեանց ընթացքին, պանպանոզակոն Ռամսէյ Էտէնի պիտի ուղղէ հարցում մը զին. առաքումի մը մասին, որ ըստ իրեն, Ֆրանսայէ ղրկուած է Սպանիա։

(Շարունակութիւնը կարդալ Գ. էջ)

ԳԵՐՄԱՆԻՍ ՉԷԽՈՍԼՈՎԱՔԻՈՅ ՎՐԱՅ
ՊԻՏԻ ՅԱՐՁԱԿԻ՞

Ռումէն արտաքին նախարարը Փարիզ գնաց ամրապնդելու Ֆրանսեռումէն դաշինքը

ՓԱՐԻԶ, 17.— Այստեղի թերթերը կը գրեն որ Չէխոսլովաքիոյ Փարիզի դեսպան Օսուսքի դիմելով Ֆրանս. կառավարութեան հարցուցած է որ տեղեակ է այն զրոյցներուն թէ՝ ճափոն և գերման ուխտին համաձայն, երկու պետութեանց կողմէ Սովէթ Ռուսիոյ դէմ կատարուելիք յարձակումի մը ընթացքին, Գերմանները պիտի ուզեն Չէխոսլովաքիոյ վրայէն անցնելով Ուքրանիան գրաւել։ Չէխոսլովաքիոյ մէջ շրջող զրոյցներու համաձայն Գերմանները իրենց այս նպատակը իրագործելու համար վէճ մը պիտի յարուցանեն Չէխերուն հետ և յետոյ պիտի յարձակին։ Սակայն և այնպէս կառավարական շրջանակները համոզուած են որ դիւրին չպիտի ըլլայ ասիկա և Չէխոսլովաքները յենլով Ֆրանսայի և Անգլիոյ կատաղի դիմադրութիւն մը պիտի ցոյց տան Գերմաններուն։

ՌՈՒՄԷՆ ԱՐՏԱՔԻՆ ՆԱԽԱՐԱՐԸ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

ՓԱՐԻԶ 17.— Ռումանիոյ արտաքին նախարար Անթոնէսքու Փարիզ հասաւ։ Տէլպօ հացկերոյթ մը սարքեց ի պատիւ Անթոնէսքուի, որ յետոյ ընդունուեցաւ Պլումի կողմէ։

ՓԱՐԻԶ 17.— Անթոնէսքուի Փարիզ այցելութեան մասին «Փըթիթ Փարիզիէն» կը գրէ — Խաղաղութեան սպառնացող յարաձուն վտանգներուն ներկայութեան, Պուքրէշի և Փարիզի մէջ անհրաժեշտ կը նկատեն վերստին սեղմել երկու երկիրները միացնող կապերը։

«Օրտրը» կը գրէ.— Կարգ մը դիւանագէտներ, որոնք կը ջանան պատակտել Փոքր Համաձայնութիւնն երկիրները, կը յուսան որ մասնաւորաբար Ռումանիա Ֆրանսայէ հեռանալու վրայ է։ Այժմու պայմաններու ներքև Անթոնէսքուի ճամբորդութիւնը կը կազմէ փայլուն հերքում մը բոլոր այս զրոյցներուն։

«Ժուրնալ» կը գրէ.— Անթոնէսքուի Փարիզի տեսակցութեանց գլխաւոր առանձքը կը կազմէ գերմանական ոտնձգումը։ Պերլին աւելորդ չէ նկատած, իր արկածախնդրութեան մէջ իրեն ետեւէն քաշել այս երկիրը որ հարուստ է քարիւղով։

Հիթլէրին քարոզութիւնը ամէն ինչ կը կատարէ սիրաշահելու համար երիտասարդութիւնը։ Մեր ռումէն բարեկամները նկատի առնելու են որ Ֆրանքլանգլ. համաձայնութիւնը կը ներկայացնէ զինուորներ, ռազմանիւթ և դրամ։ Ասոնք բաներ մըն են արդէն։

ԻՍԹԱՆՊՈՒԼ ԵՒ ԻՐ ԴԵՐԸ

Իսթանպուլ իբրեւ կրթութեան օճախ

Հայ կրթական շարժման ալ գլխակը Իսթանպուլը եղաւ։ Ու ա՛յս՝ կանուխէն, երբ դեռ բոլոր միւս հայաշատ կեդրոնները կը քնանային։

Դպրոցներու ցանցը 1979ին է որ կը սկսի տարածուիլ Իսթանպուլի մէջ։ Այդ թուականին է որ առաջին հայ թաղային դպրոցը կը բացուի Գումգափու, ու անոր արձագանգ կուտան միւս թաղերը, Պէյքօզը 1813ին, Պալաթը՝1816ին, Սկիւտարը, Պէյօղլուն, Ղալաթիան ու Գարթալը՝ 1818ին, ոմանք կարգի դնելով իրենց նախապէս ունեցածը։ Զեն մոռցուիր նաև վաղուան մայրերը և իրարու ետեւէ աղջկանց արհեստանոցներ կը բացուին 1820ին Գումգափուի և 1827ին Պէյօղլուի մէջ։

Դարուն երկրորդ քառորդին է որ աւելի ևս զարկ կը ստանայ կրթական գործը ու թաղային համեստ վարժոցներու տեղ՝ կրթութեան իսկական վաճառաններ է որ կը բացուին Իսթանպուլի կարգ մը թաղերուն մէջ։

Նախ Գումգափուի Մայր վարժարանն է որ 1858ին դռները կը բանայ՝ իր վեհանձնութեամբ իր չրջանը փառաւորող մեծ Հայու մը՝ Պէշգեան ամիրայի ջանքերով և անօրէնութեանը տակ նոյն օրերու մեծադոյն գիտնականին՝ Գրիգոր պատուելի Փէշտիմալճեանի, որուն կ'աջակցէին Խաչատուր Պարտիզպանն ու համբաւաւոր Պապա Համբարձումը։

Այս դպրոցէն է որ ելան հայ վերածնութեան շատ մը խոյանները՝ Գէորգ ապագայ Կաթողիկոսը, որ Էջմիածինը ճեմարանով մը պիտի օժտէր, Ֆիզիքա Պողոս պատուելին, հրապարակագիր Յովսէփ Վարդան փաշան, Նիկողոս Զօրայեանը՝ ժողովրդավար շարժման առաքեալներէն մէկը, Խաչատուր Միսաքեան դաստիարակն ու գրագէտը, Մալէզեան Յովսէփ պատուելին։

Կրթական յաջորդ մեծ ձեռնարկը կ'ըլլայ Պէյօղլուի դպրոցները, երկու ժողովրդական թաղերու, Գոնավուլայի և Աքօրաէլայի մէջ, ուր 1830ին կը բացուին մանչերու և աղջկանց վարժարաններ։

Յետոյ կը բացուի հայ կեանքի մէջ բացառիկ դեր կատարած թաղի մը՝ Խասգիւղի Ներսէսեան վարժարանը, ճիշդ ճիշդ դար մը առաջ, 1836ին։ Արեւմտահայութեան անդրանիկ կարեւոր կրթարանը կ'ըլլայ ան, թէ իր աշակերտներու թիւով,— առաջին իսկ տարի 600 աշակերտ կ'ունենայ ան— և թէ իր ուսմանց ծրագրով, ուր տեղ գրաւած էին հայերէնէ և թուրքերէնէ զատ՝ ֆրանսերէն և իտալերէն լեզուները, և նաև գիտական ճիւղեր՝ զանց առնուած չըլլալով նաև գիտական փորձերը։

Ոգեւորութեան այլապէս տաք չրջան մը կը բանայ Սկիւտարի Ճեմարանը, 1838ին, տեսուչ ունենալով Յակոբ Մանուէլեանը և ուսուցչական կազմին մէջ Տէրոյենցի, Խաչատուր Միսաքեանի և Խաչատուր Պարտիզպանեանի պէս դէմքեր։ Յիսունի չափ գիշերօթիկ աշակերտներ ունենալու առաջին իսկ օրէն ու հոն ուսում ստացան Ստեփան փաշա Ասլանեան, Կարապետ Իւթիճեան, Բարունակ Քրթիկեան, Յովսէփ Պէյրան, Սիմոն Մի. քայէլեան, անուններ որոնք չա՛տ բան կ'ըսեն հայ վերածնունդի պատմութեան ծանօթ եղողներուն։

Անդին, Սամաթիոյ մէջ, Սահակեան վարժարանն է որ իր դռները կը բանայ 1843ին, ա՛ն ալ կատարելով ուշագրաւ դեր մը հայ կրթական շարժման մէջ։ Ու տակաւ արձագանգ կուտան ուրիշ թաղեր ալ, այնպէս որ 1847ին 25 հայ վարժարաններ կան արդէն Իսթանպուլի մէջ։

Սակայն հայ կրթական շարժման պատմութեան մէջ 1853ը բացառիկ թուական մըն է։ Այդ տարին է որ Գերագոյն ժողովը կը կազմէ ուսումնական խորհուրդ մը,— առաջին ուսումնական խորհուրդը,— որուն անդամներն էին Ամասեան Յակոբ (Հոդագէտ), Մ. Ա.— Նախահայրը թուրք հոդագէտներուն) Երամեան Աբրահամ (Լեզուագէտ), Իւթիճեան Կարապետ (Հանրագիր), Հովսեան Յարութիւն (Բանասէր), Մաքսուտեան Սարիմ (Լեզուագէտ), Պալեան Նիկողոս (Ճարտարապետ), Պարտիզպանեան Խաչատուր (Բանակագէտ), Ռուսինեան Նշանպետ (Բժիշկ), Վահանեան Յովհաննէս (Տարրագէտ), Սերովբէ Վիշէնեան (Բժիշկ), Տատեան Առաքել (Ճարտարագէտ), Տատեան Յարութիւն (Բնագէտ), Տատեան Սիմոն (Ճարտարագէտ) և Օտեան Գրիգոր (Գրական),— մակդիրները Ռուսինեան ինքը կցած ըլլալով իր ընկերակիցներուն և իր անուան 1854ի իր «Տարեցոյց»ին մէջ։

Շարժումը արդէն գտած է իր խանգաւառ թափը, ու իր չունչը կը հասցնէ մինչեւ գաւառ։ Այլեւս Իսթանպուլի զրեթէ բոլոր թաղերը իրենց կրթարանները ունին։ Բայնպէս որ 1859ին արդէն 42 հայ վարժարաններ կան Իսթանպուլի մէջ, 4376 մանչ և 1155 աղջիկ սաներով, 197 ուսուցիչներով և 875.000 զրուշ պիտանիով,— թիւեր որոնք չատ բան կը խօսին։

Բայց Իսթանպուլի հայ կրթական կեանքին մէջ չափիւզայի մը պէս կը փայլի կեդրոնականը որ ոչ միայն հոգեւորութեանը հայ իրականութեան մէջ ոչ մէկ դպրոց կրցաւ դեռ հասնիլ։ Հայ ժողովուրդը ունեցաւ լոյսի չատ մը ուրիշ վառարաններ ալ, որոնք մեծ չափով աջակցեցան հայ վերածնութեան շարժման, բայց անոնցմէ ոչ մէկը կրցաւ սերունդ մը թրծել իր ամբողջական դիմագծութեանը մէջ, ինչպէս ըրաւ կեդրոնականը վերջին կէս դարու ընթացքին։

Ու չմոռնանք նաև անհատական նախաձեռնութիւնը որ հրաշքներ գործեց կրթական ասպարէզի վրայ ալ։ Ո՞ր հայ կեդրոնն է որ կրնայ Իսթանպուլի պէս պարծիլ իր մասնաւոր կրթարաններով։

Ռէթէոս Պէրպէրեան իր մտաւոր պատրաստութեան համար Իսթանպուլը միայն հորիզոն ունեցաւ ու ինքնօգնութիւնը միայն կրնաւ, բայց իր հիմնած դպրոցը լոյսի չքեղ փարոս մը եղաւ չատ մը տասնեակ տարիներ։ Ու դեռ չ՝տերը Իսթանպուլի հայ դպրոցներէն իրենց մասնաւոր դպրոցն ունեցան՝ սկսելով Յակոբ Գուրգէնէն, Մկրտիչ Մեզպուրեանէն, Կարապետ Փանոսեանէն, մինչեւ Յովհաննէս Հինդլեանն ու Պողոս Պէզազեանը՝ որոնք պատնէշին վրայ են դեռ։

ՅԱՔԱՐԱԽՏԻ

ԺԱՌԱՆԳԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Շաքարախտաւոր մը պէ՞տք է ամուսնանայ։ Շաքարախտաւորի մը զաւակը կը ժառանգէ՞ նոյն հիւանդութեան հակամիտութիւնը։

Ամերիկայի մեծագոյն մասնագէտ հեղինակութեան, Տօքթ. Էլիբթ Ժոսլինի կարծիքով, շաքարախտի ընդունակութիւնը ժառանգական է։ Ցայսմի կերպով այդ ախտը թաքուն յատկանիշ մըն է ժառանգականութեան խորը։ Ատոր համար է՝որ ծնաւ երախան քիչ շատ կը ժառանգէ շաքարախտը։ Տղուն երթալով գիրնալը կասկածելի նշան է։ Կրնանք խորհիլ թէ այդ հետզհետէ գիրցող տղան ուղղակի կը սերի շաքարախտաւոր ընտանիքէ։

Այսպէս կամ այնպէս, այդ կարգի տղաքը պղտիկութենէ ըսկսեալ պէտք է քննել ուշադրութեամբ հետեւիլ անոնց օր ըստ օրէ շարունակուող աճումին եւ եւէջներուն, կարելին ընել անոնց գիրութիւնը կասեցնելու համար։

Ժառանգականութեան այդ օրէնքէն մեկնելով, կրնանք ըսել թէ երկու յայտնի շաքարախտաւորներու — այր՝ու կին — ամուսնութիւնը պէ՛տք է արգիլել։ Եւ յետոյ չմոռնալ որ՝

Ա.— Եթէ ամուսնանան երկու անհատներ, ոչ շաքարախտաւոր, բայց իրենց ընտանիքին մէջ շաքարախտաւորներու գոյութիւնը յայտնի է, հաւանական է որ իրենց զաւակներէն չորսէն մէկը շաքարախտաւոր ըլլայ։

Բ.— Եթէ շաքարախտաւոր մը ամուսնանայ ոչ-շաքարախտաւորի մը հետ, — ժառանգականօրէն ալ շաքարախտէ զերծ,— չի սպասուիր շաքարախտաւոր զաւակներու։

Ընդհանրական վերջին խօսք մըն ալ.— Քառասունէ վերջ վար պահեցէք ձեր կշիռքը կամ ծանրութիւնը։ Այսինքն զգուշացէք գիրնալէ՝ երբ քառասունը կ'անցնիք։ Այս թելադրանքը ամէնուն համար է, նոյնիսկ անոնց համար որ շաքարախտի ժառանգականութիւն չունին։

ՏՕՔԹ. Գ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ

ԱՏԱՂԶԻ գիները 3էն 5 ոսկիի բարձրացած են իւրաքանչիւր մէթր խորանորդի վրայ։ Այս բարձրացումը արդիւնք կը նկատուի՝ ատաններու պաշտպանութեան մասին պատրաստուող օրինագծին, որ կ'արգիլէ փայտ կտրել անտառներէն։

Պ. Գ. ԿԻԼԻՊԷՆԿԵԱՆԻ ՆՊԱՍՏԸ

ԿԵՍԱՐԻՈՅ ԿԱՐՕՏԵԱԼՆԵՐՈՒՆ

Պ. Գարուստ Կիլիպէնկեան, տեղեկանալով պարունակութեանը այն նամակին զոր Կեսարիոյ առաջնորդ. փոխանորդ Սմբատ Վրդ. ուղղած էր Պ. Ս. Սաղբրեանին, նուիրած է 30 անգլ. ոսկի, իբր նպաստ բաշխուելու համար Կեսարիոյ կարօտազգայիններու։ Այս գումարը աւելցնելով Կեսարիոյ Հայր. Միութեան զրկած 1000 ֆր.ին վրայ, կոչուած է ձմեռուան այս եղանակին ամոքելու մեր հայրենակիցներուն թշուառութիւնը, կը գրէ «Արարատ»։

ՀԱՅ ԺԱՄԱԳՈՐԾԻ ՄԸ

ԱՆԵՐԵՒԱԿԱՅԵԼԻ ՀԱՐՍՏՈՒԹԻՒՆԸ

Դահիրէի «Էլ Ահրարդի թղթակիցը կը գրէ Հալէպէն.—

Արմէն Պաղատար անուն հայ մը, Հալէպի մէջ ժամագործ և 50 տարեկան, 30 տարիէ ի վեր փոքրիկ և անշուք խանութ մը ունէր և ինքզինք ցոյց կուտար չատ աղքատ և թշուառ։ Ոչ ալ կը հաշուէր ան։ Տարիներ չարունակ միեւնոյն հագուստը կը տեսնուէր վրան։ Հաց, պանիր, ապուխտ և ձիթապտուղ միայն կ'ուտէր։

Ատորեկրեայ, խոնաւ ու խաւար սենեակի մը մէջ կը բնակէր ան։ Ոչ ընտանիք ունէր և ոչ ալ բարեկամ։ Շարունակ կը գժգոհէր իր վիճակէն և կուլար ու կ'ողբար ամէն տեղ։

Նոյեմ. 25ին, առաւօտ չատ կանուխ ըստ սովորականին այս հայ ժամագործը կուգայ բանալու համար իր խանութը։ Սակայն զարմանքով կը տեսնէ որ բանալիները կոտրուած են։ Կը սկսի պոռալ ու ճչել։ Ոստիկանները կը հասնին և քննութեան կը ձեռնարկեն։ Կը հասկցուի որ կէս գիշերին ինքնաչարժ մը կեցած է անոր խանութին առջեւ և քանի մը մարդիկ դուրս գալով բացած են և դրամարկղը փոխադրած ինքնաժարժի մէջ։

Հաստատուած է որ այդ խեղճ մարդը մեծ հարստութեան մը տէր էր և մօտ 300 օսմ. հնչուն ոսկի արժէքով ոսկեղէններ, ադամանդներ և դրամ ունէր իր խանութին մէջ։ Առկէ զատ դրամատուններու մէջ ունի 17,000 ոսկիի մօտ հարստութիւն մը։

ՎԻՊԱԿ.— Երէկի թիւով, Երեւանի «Գրքի Պատը» գրութեան մէջ «արգէն գրուած են անոր 4ուկէս քիլոմէթր երկարութեամբ հիմքերը» պիտի ըլլայ «4ուկէս քիլոմէթր երկարութեամբ»։

ՀԱՅԵՐԸ ՄՈՒՍՈՒԼԻ ՄԷՋ

Ընդարձակութեան և բնակչութեան բազմութեան տիսակէտով. Միջագետքի երկրորդ քաղաքն է Մուսուլ. որուն հայ. բնակչութիւնը, բացի տեղացի 11-12 հայ ընտանիքներէ, գաղթականներ են, հաստատուած ընդհ. պատերազմէն յետոյ, որոնք մեծ մասամբ եկած են Էրզրումէն, Աղերդէն Տիգրանակերտէն, Կիլիկիոյ և Պոլսոյ շրջաններէն։

Ընդհ. բնակչութեան թիւը 96.000 է, հայութիւնը 270 տուն։ Քաղաքին գեղեցիկ և սիրուն դէմքը, Տիգրիսի ջրարաշխութեան առատութիւնը, օդի բաւեխառնութիւնը և մոնաստանդ տեսարանը. ապարէզի առատութիւնը չատ հայ ընտանիքներէն պարուած էվիրանաւէն և նոյն իսկ մօտիկ շրջաններէ։

Հայերու գլխաւոր զբաղումն է մեքենավարութիւն, կօշկակարութիւն. մասի վրայ կը համբուին առեւտրականներ, վաճառականներ և կառավարական պաշտօնեաներ։

Ունին եկեղեցի մը, Ս. Էջմիածին, կառուցուած 1857ին Յեսիպոպ Ծ. վրդ.ի ջանքերով։ Վերջերս միայն կրցան ունենալ ազգային վրժ.ի ազգապատկան չէնքը, որու աշակերտութեան թիւն է 280, 158ը մանկապարէզի մէջ։ Վարժարանի պիտանէն կը գոցուի աշակերտներուն ամավաճառներով։

ՆԱՆՍԷՆԵԱՆ

ԴՐՈՇՄԱԹՈՒՂԹԵՐՈՒ ԽՆԴԻՐԸ

Պաշտօն. զեկոյց մը կը յայտնէ թէ Ֆրանսայի մէջ յառաջիկայ Յունվար 1էն սկսեալ, պիտի անջատուին հայ և ռուս գաղթականներու Նանսէնեան գրոշմաթուղթերը, իւրաքանչիւրին համար առանձին բաժիններ հատատուելով։

ՊԷՇԻՔԹԱՇԻ ԹԱՂ, ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ

ՆՈՐ ՁԵԿՈՅՑ ՄԸ ԿԸ ՍՏԱՆԱՅ

Պէշիքթաշի գայմագամութիւնը հետեւեալ վեց անձերուն առանձին զրկած նոր զեկոյցով մը կը հրաւիրէ զիրենք ստանձնել Թաղ Խորհուրդի պաշտօնը՝ մինչեւ նորին ընտրութիւնը.— Պ Պ. Բ. Մերտինեան, Վ. Թօմպուլեան, Ա.Փիտէճեան, Ա. Արամեան, Տիգրան Թիւֆէնկճեան և Դերձակ Մկրտիչ։

Գայմագամութեան ուղղուած գրութեամբ մը խնդրուած է որ 5 կամ 7 ըլլայ անդամներուն թիւը։

Կ'ԼՈՒԱՆՈՅԻ իրականացած հաշիւներն ու նոր տարեշրջանի պիտանէն քննած են Տնտես. Խորհուրդին անդամները գրեթէ հաւաքաբար։ Խորհուրդը իր վերջին նիստին որոշած է Վարչութեան ներկայացնել իր թելադրութիւնները պիտանէի մասին։

ԶԱԼԱԹԻՈՅ մատաղօրհնութիւնը արդիւնաւորելու համար կազմուած յանձնախումբը նախորդ երեկոյ Մատենադարանը գումարեց իր նիստը, որուն ներկայ եղան հրաւիրուած անդամներն ու մանդամուհիները։ Յանձնախումբը ոգեւորութեամբ լծուած է գործի։

ՔԷՆԹՐՊԵՐՐԻԻ ԱՐՔԵՊՍ'Ի ԿԱՐԾԻՔԸ

ԷՏՈՒԵՐՏ Ը.Ի ԳԱՇԷՆ ՀՐԱԺԱՐԵԼՈՒՆ ՍՈՒՏԻ

Քէնթրպրրիի արքեպսկ.ը հանտեւեալ յայտարարութիւնը ըրաւ բատիօյով.

Անգլիոյ Թագաւոր մը հազուադէպօրէն գահ բարձրացած է Թագաւորի զիրքին յարմար բնաձին այսքան մեծ յատկութիւններով, Թագաւոր մը հազուադէպօրէն ողջունուած էր այս ատիճան խանդավառութեամբ և հաւատարմութեամբ։

Ան Ատաւծմէ ստացած էր բարձր և նուիրական պաշտօն մը, բայց ան իր կամքովը գահէն հրաժարեցաւ և Թողուց իր պաշտօնը։

Յատկանշական անկեղծութեամբ մը մեզի ըսաւ ասոր պատճառը։ Ան անհատական երջանկութիւն կը բաղձայ։

Շատ զարմանալի և տխուր բան մըն է որ ան հրաժարեցաւ այդպիսի պատճառի մը համա., որքան ալ զօրաւոր ըլլար ան իր սիրոյն մէջ։ Ան յուսախաբ ըրած եղաւ այրական բարձր յոյսեր և լեցնց այդչափ ազնուական պաշտօն մը։

ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ԱՆՁՆԱԿԱՆ ՀԱՐՍՏՈՒԹԻՒՆԸ

ՓԱՐԻԶ, 17 — «Փարի Մթիմ»կը տեղեկանայ հաւաստի աղբիւրի որ բրիտանական գանձէն Վինսորի դուքսին կատարուելիք յատկացումը չպիտի անցնի 25 հազար սթերլինը փոխանակ 50 հազարի, ինչպէս կը կարծէին նախապէս։

Այս մասին երէկ խորհրդակցեցան Թագաւորը և Նէվիլ Չէմպըրլէյն։

Զրոյց կը չրջի որ ասխատաւրականները պնդած են նման զեկուցման մը համար այն լաւ բերուն հանտեւանքով որոնց համաձայն նոր խորդ Թագաւորը ժեծապէս վատնած է իր անձնական հարստութիւնը և նոյն իսկ փոխառութիւն կնքած։

Լանքասթրի և Քօրնուալի դքսութիւններէն իր եկամուտներուն կորուստը անոր տարեկան կ'արժէ 120000 սթերլին։ Բայց լաւատեղեակ չրջանակները կ'ըսեն որ բնականն կերպով իր անձնական հարստութիւնը կը կազմէ 6 միլիոն սթերլին, որու հինգը Վիքթորիա նախկին Թագուհիէն և մին՝ Ալէքսանդրա նախկին Թագուհիէն կը ժառանգէ։

ՏԻԿ. ՍԻՄՓՍԸՆ

ԱՒՍՏՐԻԱ ՉՊԻՏԻ ԵՐԹԱՑ

ՎԻԵՆՆԱ, 17.—Վինսորի դուքսին չրջապտին մէջ կը հաւատան թէ Տիկ. Սիմփսըն մօտ ատենէն Աւստրիա չպիտի գայ։

*** Տիկ. Սիմփսընի համար կ'ըսուի թէ՝ բազմաթիւ սպառնական նամակներ ստացած է Անգլիայէն, Իսաբբրա Ը.ի հրաժարման պատճառ դարձած ըլլալուն համար։

*** Անգլիոյ նոր Թագաւորը վերահաստատած է պարտական կարգ մը սովորութիւնները, զոր ջնջած էր Իսաբբրա Ը.

Հ. Մ. ՊՐԷՅՄ

ԵՐԵՔ ՍԻՐՏԵՐՈՒ ՊԱՅՔԱՐԸ

VII

Անոնք զինքը չէին տեսներ և ո՛չ ալ լսած էին ոտքին ազմուկը։ Լօրտ Լինի ձեռքին մէջ կար ճերմակ չքեղ յակինթ ծաղիկ մը։

Լօրտը ծռեցաւ Ակաթայի վրայ և կիսաձայն սկսաւ խօսիլ։ Ինչ որոշակի կ'իմանար բառերը։ Այնքան զարմացած էր որ հեռանալու գաղափարն իսկ չունեցաւ, կարծես անդամալուծուած էր և անկարող՝ շարժում մ'իսկ ընելու։

— Ակաթա՛, սիրելիս, կ'ըսէր Ֆիլիբ. գիտէ՞ք թէ ինչու ձեզ հոս բերի, կրնա՞ք զուշակել ըսելիքներս. աւա՜ղ..., չեմ համարձակիր, բառ չեմ գտներ... օգնեցէ՛ք ինծի, գոնէ նայուածքով մը արաւնեցէք զիս որ խօսիմ։

Աղջիկը քիչ մը զարմացաւ, աչքերը վեր առաւ, սակայն երիտասարդին հրաւառ ակնարկին տակ իջեցուց, չփոթած ու չիինած. խոր հրճուանքով մը ողողուած էր ու սիրաը ուժգնօրէն կը բաբախէր։

Ֆիլիբ գորովանքով անոր ձեռքը բռնեց, բայց դեռ երիտասարդը բերանը չբացած՝ ձայն մը լսուեցաւ ջերմոցին դուռնէն.

— Ակաթա՛, Ակաթա, ո՞ւր է՛ք, տիկին Լին ձեզ կ'ուզէ։

— Էվելին Էյ՛ ձեզ կը փնտռէ, ըսաւ Ֆիլիբ, աւելի երկար չեմ կրնար խօսիլ, սակայն դուք հասկցաք, Ակաթա... առէ՛ք այս ծաղիկը — ամբուլը անոր երկարեց — և վազը առաւօտ ինծի բերէք ձեր պատասխանին հետ. մատենադարանին մէջ ձեզի կ'սպասեմ։

Լռեց, որովհետեւ Էվելին քովերնին հասած էր։

— Ա՜, վերջապէս ձեզ գտայ, գոչեց աղջիկը զուարթօրէն, կէս ժամէ ի վեր ձեզ կը փնտռեմ, մինչ պահուըտեր էք ջերմոցին մէջ, սիրաբանելով Լօրտ Լինի հետ։ Շատ սկզբ աղուո՛ր բան։ Տիկին Լին ձեզի պէաք ունի, չուտ դահլիճը գացէ՛ք։

Երկու մանկամարդ աղջիկները միասին դուրս ելան և Լօրտ Լին մնաց մինակ, երազուն, առանց կասկածելու որ քանի մը քայլ անդին, նարնջենիներու պուրակի մը ետին Ինէզ պահուըտած զինքը կը դիտէր. մեռելի մը պէ՛ս գունատ, դիմագծերը պրկուած ու մեծ սեւ աչքերը արտասուքով լի։ Մըտքէն չէր անցներ որ վայրկեան մը առաջ խորտակած էր այդ սիրավառ ու հպարտ սիրտը, որ ամբողջովին իրեն նուիրուած էր։ Ինէզ լսեց մրմունջ մը։

«Սիրակա՞նս, որքա՞ն բարի ու քաղցր է և որքա՞ն կը սիրեմ զայն»։

Ինէզ սարսաց. ուրեմն Լօրտը իր քո՛յրը կը սիրէր և յաջորդ օրը եթէ Ակաթա հաստատական պատասխան տար, ի՛նքը մինակ պիտի մնար, անմխիթար ու կեանքը՝ առանց նպատակի։

Ոչ մէկ բառ կրնար բացատրել իր տառապանքն ու յուսահատութիւնը։ Սակայն քաջութիւնը ուներ անչարժ մնալու մինչեւ որ Լօրտ Լին ջերմոցէն հեռացաւ։

Այն ատեն, գաղտնածածուկ իր սենեակը փախաւ, դուռը բանալիով կղպեց և ամբողջովին անձնատուր եղաւ իր դառն վիշտին։ Լոյս չվառեց, ճիչ մը արձակելով նետուեցաւ գորգին վրայ և հոն երկարօրէն մնաց, հնձկլտալով ու ձեռքերը գալարելով. մինչ լուսնին շողերը կը լուսաւորէր իր ճերմակ արդուզարդը, գունատ դէմքը ու կը պսպղացնէր արեւակնները։

Ինք ոչինչ խնայած էր Ֆիլիբին սիրաը գրաւելու համար։ Ամուսնութիւնը պակաս պիտի ըլլար իր կեանքին ու առյաւէտ զայն պիտի երջանկացնէր։ Վստահ էր որ իր գեղեցկութեամբ, շնորհով, տաղանդով ու ձայնով վերջապէս պիտի յաղթանակէր։ Եւ այդ գիշեր նպատակին հասած կը կարծէր ինքզինքը, բայց ահա իր քոյրն էր որ, առանց ճիգի կը գրաւէր այդ սիրտը, որուն համար Ինէզ ամէն ինչ պիտի զոհէր։ Նուաստացումն ու վիշտն սկսաւ արտասուել։

Վերջապէս մէկ ոստումով ոտքի ցատկեց չրթունքները զողզողուն, աչքերը՝ հրացայտ։

— Կարելի՛ չէ, գոչեց ուժգնութեամբ։ Այս սէրը կեանքիս միակ նպատակն է. արդէն չա՜տ տառապած եմ և մանկութիւնս խիստ տխուր ու ցաւատանջ եղաւ... իրաւունք ունիմ երջանիկ ըլլալու... այս սիրոյ պէաք ունիմ. հայրս դիս նշանակած էր Ֆիլիբի համար, անիկա զի՛ս պիտի առնէր, և՛ս ձեռք պիտի անցնեմ զայն, ինչ ալ ըլլայ, Էէյտի Լին պիտի դառնամ։

Գնաց հայելիին առջեւ և ինքզինքը դիտեց. զարմացաւ ի տես իր գունաթափ դէմքին և արցունքներէ ուռած աչքերուն։

Կէս ժամ վերջ, վերադարձաւ պալատանդէսի սրահը, խաղաղ ժպտուն և աւելի քան երբեք գեղանի։ Ոչ ոք կրնար կասկածիլ թէ անոր ոգեւոր խօսքերը զուարթութիւնը կը ծածկէին մը։ ոյլ ու դառն մտածումներու հեղեղ մը և թէ այդ սիրաը լի կեանքերովը անյոյս սիրոյ։ Ինէզ ուժը ունեցաւ մինչեւ վերջ մնալու, խնդալու և պարելու Լօրտ Լինի հետ ու կատակելու Ակաթային հետ։

Ննջարանը մտնելէն վերջ, խաղաղօրէն նստաւ, մինչ սենեկապետուհին կը խոզանակէր երկար մազերը և զանոնք կը հիւսէր։ Երբ մինակ մնաց ու դուռը կղպեցինկաւ անկողնին վրայ հատած ու սպառած և սիրաը՝ խորտակուած։

(Շար.)

ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

Հիւանդանոցի պարահանդէսի յանձնաժողովը իր նախորդ օրուան նիստին, որու հրաւիրուած էին նաեւ Օժանդակներու ներկայացուցիչները, այս վերջիններուն յանձնեց «քօթիյյօն»ներու պարատուութիւնը։ Իւրաքանչիւր Օժանդակ յանձնառու եղած է 200 կոր «քօթիյյօն» պատրաստել։ Որոշուած է հանգիսական երը զոհողութեանց չենթարկել պարահանդէսի ընթացքին վիճակահանութիւն և այլ անակնկալներ սարքելով, այլ ճոխ նուէրներ բաժնել։

Յանձնաժողովը իր յաջորդ նիստը պիտի գումարէ վաղը, Շաբաթ, ժամը 17ին, Մատենադարանի սրահին մէջ։

ՔՐԷՏԻ ՓՕՆՍԻԷ

ԳԱՀԻՐԷ 17.— 1903ի պարտութիւններէն 762,857 և 1911ինններէն 54 979 թիւերը չահեցան 50000ական ֆրանք։

ԱԹԱԹԻՒՐԲԻ առաջին անգամ Անգարա ռաք կոխած օրուան տարեդարձը մեծ շուքով պիտի տօնուի Դեկտ. 27ին։ Այս երջանիկ օրուան հանդիսութեանց պատրաստութեան ձեռնարկած է Անգարայի Հալքէվին։ Գուպիլայի նահատակութեան տարեդարձն ալ այս տարի հանդիսութեամբ պիտի տօնուի Դեկտ. 23ին։

ՈՂՈՂՈՒՄՆԵՐՈՒ առաջքը առնելու համար կառավարութիւնը թումբերու չինութեանց եօթնամեայ ծրագիր մը կը պատրաստէ։

Այս գործին համար 50 միլիոն ոսկի պիտի ծախսուի։

ԱՏԱՆԱՑԻ աղէտեալներուն օգնութեան համար կարմիր Մահիկի 5 հազար ոսկի նուիրած է ճարտարապետ Ապտիւրրահման Նաճի։

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԵԱՆ չաբաթի առթիւ Սուլթան պանքի անօրէն Պ. Նուրուլլահ Էսաթ Անգարայի անթիէէն առջի օր կարեւոր ճառ մը արտասանեց։ Ան ցոյց տուաւ որ Աթաթիւրք ինչպէս հզօր կամքով մը կ'ուզէ ամբողջացնել զին. յաղթանակը, երկրին տնտեսական, ընկերային և մշակութային վերականգնումով։ Ըսաւ որ պատութիւնը կը վարէ ընդհ. տընտես. քաղաքականութիւնը, յարգելով անհատական նախաձեռնութիւնը։ Աւելցուց որ ասիկա անհրաժեշտ է ազգին գոյութիւնը և անկախութիւնը երաշխաւորելու համար։

ՔԱՂՑԿԵՂԻ դէմ պայքարելու համար հատկապարանի վերատեսուչ Ճէմիլ Պիլսէի նախագահութեան ներքեւ նիստ մը գումարած են բժշկական ֆաքիւլթէի ուսուցիչները։ Այս առթիւ որոշուած է հիմնել մասնաւոր հաստատութիւն մը որ պիտի ժողովրդականացնէ այս հիւանդութեան դէմ պայքարելու միջոցները։

ԶՈՒՊՈՒՐԼՈՒԻ քարիւղի մթերանոցներու թիւը աւելցնել որոշուած է։ Այս ուղղութեամբ Նէֆթ Սէնթիքաթի և քաղաքապետութեան միջեւ պայմանագրութիւն մը կնքուած է։ Ցարդ Սէնթիքաթը 14 մթերանոցներ շինած է, իսկ քաղաքապետութիւնը 4 մթերանոցներ։

ԿՐԻՓԻ համաճարակ ծագած ըլլալով Պարթընի մէջ, չաբաթուայ մը համար փակուած են վարժարանները և սինէմաներ։ Ասկէ զատ արգիլուած են հաւաքոյթները։

ԱՆՑԱԳԻՐԻ ծախքերը պիտի զեղչուին նոր օրինագծով մը։ Ասկէ զատ, օտարահպատակներու քննութեան արտօնագիրը որ ներկայիս 15 օրեայ միայն կ'ըլլայ, երկու և վեցամսեայ ալ պիտի ըլլայ ըստ այնմ ծախքի յաւելումով։

ՕՐ ՄԷՑՏԱՆԻՆ իր երբեմնի պատմական վիճակին վերածելու որոշում տուած է Էվզաֆի վարչութիւնը։ Այս վայրը պիտի հարթարուի և Նիղակախաղը պիտի կենդանացուի իբր թուրք ազգային մըրցախաղ։

ԱՇԵԱՏԱՆՔԻ օրէնքին համաձայն կազմուած Աշխատանքի Գրասենեակը այսօր գործի պիտի սկսի։ Գրասենեակը առաջին առթիւ պիտի քննէ գործարաններէն արձակուած բանուորներու խնդիրը։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԶԻՆ, ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆԸ ՖՐԱՆՍԱՑԻ ԴԷՄ Է

Ֆրանսայի հռչակաւոր գրագէտ Ժօրժ Տիւհամէլ հետեւեալ յատակնչական յօդուածը գրած է գերմանական վտանգին մասին.—

Կարգ մը Ֆրանսացիներ ցնորքներէ տարուելով կը պնդեն որ Գերմաններու պատրաստութիւնները Ռուսիոյ դէմ են։ Ասիկա ծիծաղելի տեսակէտ մըն է, որու մասին ամէնէն յայտնի հրամատարներուն կարծիքը սոի։ Երկիրի մը որ ամէն ինչ կը սպասէ յանկարծակի յարձակումէ մը, բնաւ բաւարար ռազմաղաչտ մը չէ Ռուսիան։ Մասնագէտներու կարծիքին համաձայն գերման բանակը յանկարծակի յարձակման մը համար պատրաստուած է։

Կարեւոր թիւ մը կը կազմէ մօթէօրաւոր ուժերը։ Փորձառու և պաղարիւն պետ մը այս ահարկու բայց նուրբ պատերազմ. գործիքները չպիտի տանի հոզամաս մը, որ ճամբայ չունի և տարուոյն կէսը ձիւնով ծածկուած է։ Գերման օդային ուժերը որքան ալ մեծ ըլլան, չեն կրնար ազդել անբնակ սլավական դաշտերուն և քաղաքներուն, որոնց մեծամասնութիւնը մեծ գիւղաքաղաքներ են։ Հետեւաբար Գերմանիա ամէնքը խրած կ'ըլլայ երբ բարձրաձայն կը գոչէ որ մտադիր է դէպի արեւելք դառնալու։ Գերման բանակը Ֆրանսայի վրայ քալելու համար ստեղծուած է։ Այն Ֆրանսացիները, որ կ'ըսեն թէ միայն կրնան դարնան սկսիլ պատերազմները, կը սխալին։ Ֆրանսա ձմրան ալ պատերազմին բաւարար ազդ մըն է։

Մի՛ մոռնաք վէրտէօնը։ Այն ատեն Ֆրանսա յանկարծակի յարձակման մը ենթակայ է։

Հռչակաւոր հրամատար մը ինծի ըսաւ որ պատերազմի առաջին գիշերը Ֆրանսայի մէկ միլիոն մարդոց կեանքը պիտի արժէ։

ԳԵՐՄԱՆ ԲԱՆԱԿԻՆ ԶՕՐԱՑՈՒՄԸ

ՊԵՐԼԻՆ, 17.— Նոր ուժեր զբաղուեցան միանալու հինգերորդ զօրաբաժնին որու կեդրոնը կը գտնուի Շթութկարտի մէջ։ Այս վերջինները թնդանօթաձիգ վաչտեր են կոչուած ամբողջացնելու հինգերորդ զօրաբաժնին ուժերը, համաձայն զին. օրէնքին որ գերման բանակին ուժերը 36 զօրամասերու կը բաժնէ։ Այս միջոցները որ նախատեսուած էին երկար ատենէ ի վեր զին. հրամատարութեան կողմէ անբնականոն հանգամանք մը չեն ներկայացներ։

ԹՈՒՐՔԵԻԻՏԱԼ. առեւտր. նոր համաձայնութիւնը այսօրերս պիտի ստորագրուի Հռոմի մէջ։

ՓԷՐԱ խումբը առջի օր 5-3ով պարտուեցաւ Պէշիքթաչէն։

ՃԱՓՈՆԻ Քիշու—Օշիմա կղզիին մէջ մեծ հանդիսութեամբ տեղի ունեցաւ հիմնարկէքը այն յուշարձանին, որ կը կանգնուի թրքական կառավարութեան կողմէ ի յիշատակ «Էրթողրուլ» նաւուն զոհերուն։

ԱՅՍ ՕՐԵՐՍ ԼՈՅՍ ԿԸ ՏԵՍՆԷ ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ 1937Ի ՏԱՐԵԳԻՐՔԸ

Տարեգիրքը այս տարի համայնագիտական բովանդակութիւն մը ունի աննախընթաց ճոխութեամբ մը։

Ունի՝ վիճակագրական ու տեղեկատու բաժիններ Թուրքիոյ եւ Արտասահմանի մասին։

Գրական—գեղարուեստական, բանասիրական, քննադատական, գիտական, իմաստասիրական, տընտեսագիտական եւայլն բաժիններ։

Կենսագրականներ անհետացող օտար եւ ազգային դէմքերու մասին։

400 էջ, մասնակցութեամբ հայ և օտար 70է աւելի ստորագրութիւններու եւ պատկերազարդ։

Ամէն մտաւորականի եւ ամէն հայու պիտանի հատոր մը։ Լաւագոյն կազանդի նուէրը։ Դին 200 ղրշ։

Կեդրոնատեղի Սթամպուլ, Զաքմաքճըլար, Պիւիւք—ենի խան թիւ 48-51- Գրասենեակ Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ուժերը կատաղի յարձակողականի անցան Մատրիտի դէմ

(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

ԿԱՏԱՂԻ ՅԱՐՁԱԿՈՂԱԿԱՆ ՄԸ

ՄԱՏՐԻՏ, 17.— Հավասի թղթակցէն.— Կառավարական ուժերը, երէկ ետ մղեցին Մատրիտի արեւմտակողմը Պոատիլլայի դէմ ըմբոստներու յարձակումը, յետոյ մէկ քիլօմէթր առաջացան։

Թշնամիին յարձակումը խիստ սառատիկ եղաւ։ Ըմբոստները գործածեցին ամէնէն արդիական ռազմանիւթեր և կատարելապէս մարզուած զօրավաշտեր։

Քաղաքապահները յայտարարեցին որ առաջին չարքերը բաղկացած էին միմիայն Գերմաններէ։

Տասը օրէ ի վեր առաջին անգամ ըլլալով ըմբոստ օդանաւերը երէկ կէսօրէ յետոյ ռմբակոծեցին մայրաքաղաքը։ Կան 18 մեռեալ և 50 վիրաւոր։ Ռմբաձիգ 18 և 27 որսորդի օդանաւեր մասնակցեցան այս գործողութեան։

Այս օդային տորմիղը նմանապէս բազմաթիւ ռումբեր արձակեց Փոզուէլայի շրջանին, «Փրէնչէսա» կամուրջին մօտ գտնուող զօրանոցներուն և Ռուսթրօ Քամինոս շրջանին վրայ։ Կառավարական 15 որսորդի օդանաւեր ամիջապէս բարձրացան և հետապնդեցին ըմբոստ տորմիղը։ Անոնք յաջողեցան տապալել երկու օդանաւեր։

ՍՊԱՆՆՈՒԱԾ ՖՐԱՆՍԱՑԻ ԼՐԱԳՐՈՂԻՆ ՅՈՒՂԱՐԿԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

ՓԱՐԻԶ, 17.— Այս առաւօտ Նօթր Տամ ատ Վիքթուար եկեղեցիին մէջ տեղի ունեցաւ յուղարկաւորութիւնը լրագրող Լուի Տէլափրէի, որ մեռած էր իր ստացած վէրքերէն, այն յարձակման ընթացքին, որ սպանիական օդանաւ մը գործած էր իր նստած օդանաւին, որով Ֆրանսա կը դառնար։

Մարմինը այս առաւօտ հասաւ Սպանիայէ մատուռի վերածուած վագոնով մը։ Նոխարարութեանց բազմաթիւ ներկայացուցիչները և մամուլին բոլոր անդամները կը դանուէին յուղարկաւորութեան։

ՊՕԱՏԻԼԼԱՅԻ ԳՐԱՒՈՒՄԸ

ՍԷՎԻԼ, 17.— Պոատիլլայի դրաւումը թոյլ պիտի տայ Ֆրանքոյի ուժերուն աւելի արագօրէն առաջանալ դէպի Մատրիտի հիւսիսակողմը, որովհետեւ յիշեալ գիրքը կը կազմէ դրպան մը պաշտպանուած օտար քաղաքապահներէ և յարձակման զունդերէ։

ՍԷՎԻԼ, 17.— Զրասաւառնակներու առեւտ. գիծը վերահաստատուեցաւ ընդմէջ Քատիքսի և Պալէրեաններու։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐՆԵՐԸ պետական հարուա՞ծ մը պատրաստած են

ՓԱՐԻԶ, 16.— «Լիպերթէ» թերթը կը գրէ որ ատենէ մը իվեր կարեւոր թիւով Մարոքցիներ իր համայնավարներու կողմէ տեղաւորուած են Փարիզի Լիոնի և Նիսի նման կարեւոր կեդրոններու մէջ։ Մինչեւ հիմայ այս ձեւով 30000 Մարոքցիներ տեղաւորուած են։

Այդ Մարոքցիները համայնավարներու կողմէ արձանագրուած են գործազուրկներու ցանկին մէջ և նպաստ կը ստանան։ Միւս կողմէ գաղանի կը զինուին։

«Լիպերթէ» կը պնդէ թէ համայնավարներուն ծրագիրն է յեղափոխութիւն պայթեցնել առաջիկայ Յունիսին և սովեթական վարչաձեւ հաստատել։

Ասոր համար 400000 զինեալ անձեր պատրաստ են։ Ոստիկանութիւնը երեւան հանած է այս ընդարձակ ցանցին ծրագիրը։ Լիոնի, Ավինեօնի և Նիսի մէջ երեւան հանուած են համայնավարներու սեփական բազմաթիւ զէնքեր և կարեւոր քանակութեամբ ռազմանիւթ։

Մօթա Զուիցերիոյ նախագահ վերընտրուեցաւ

ՊԵՐՆ, 17.— Մօթա Զուիցերիոյ դաշնակցութեան նախագահ վերընտրուեցաւ 1937ի համար։

Տալատիէի զգայացունց ճառը

ՓԱՐԻԶ 17.— Տալատիէ արմատական ընկերվարականներու գործադիր քոմիթէին մէջ ճառախօսելով ըսաւ ի մէջ այլոց.

— Անհրաժեշտ է ազգին պաշտպանողական ուժը բարձրացնել ամէնաբարձր աստիճանի եւ հասցնել ընկերային տեսական խաղաղութիւն մը, որովհետեւ Եւրոպա կը ծածկուի սուիններու անտառով մը։ Այս տարի աշխարհը աւելի քան 200 միլեառ ծախսեց սպառազինմանց համար։

Անդրադառնալով ժողովրդային ճակատի արտաքին քաղաքականութեան, Տալատիէ յայտարարեց որ Անգլիոյ եւ Միացեալ Նահանգաց հետ երբէք այսքան սերտ չէին եղած Ֆրանսայի յարաբերութիւնները։ Մտերիմ են նաեւ փոքր համաձայնութեան հետ յարաբերութիւնները։

ՈՒՐ Է ԲԱՂԴԱԻՈՐՆԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ

Ասիկա հասկնալէ առաջ, գիտցէք որ Կաղանդի ամենագեղեցիկ նուէրը օդանաւային վիճակահանութեան տոմսն է։

Պայմանաւ որ այդ տոմսը առնէք

ԲԱՂԴԱԻՈՐՆԵՐՈՒ ԿԻՇԷԷՆ

Ուրեմն բոլոր բաղդաւորները թող դիմեն բաղդաւորներու ժամադրավայրը

ՏՕՂՐՈՒԵՕԼ ԿԻՇԷԷՆ

Պէյօղլու Իսթիքլալ ճատտէսի Զաղլաեան զբօսարանին քով թ.22ին

ՄԷՍՐՈՊ ՓԱՄՊՈՒՐԳՅԵԱՆ ԵՒ ՎԱՀԷ ՕՐԱԳԵԱՆԻ

ԹՕՔԱԹԼԸԻ

ՊԷՅՕՂԼՈՒԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԸ ՎԵՐԱԲԱՑՈՒԱԾ

ԹՕՔԱԹԼԸ

Հանրածանօթ հաստատութեան Պէյօղլուի մասնաճիւղը վերաբացուած է

ՓԱԹԻՍԸՐԻԻ ԵՒ ՇԱՔՍՐԻՂԵՆԻ

անուր խնամք տարուած է նոր կազմակերպութեամբ մը և օժանդակութեամբ Իսթանպուլի ամենակարող վարպետներու։

ՀԱՐՍՆԻՔԻ ԵՒ ՆՇԱՆՏՈՒՔԻ

Ցանձնարարութիւններ մասնաւոր խնամքով կը կատարուին։ ՃԱՇԱՐԱՆԻ բաժինին մէջ համեղ կերակուրներ և ըմպելի։ ՊԱՂԱՂԱՑՔՈՒԱՅԻ ծանօթ երգչախումբը կը նուագէ ամէն իրիկուն։

ՍԱՔԱՐԻԱ (Ճախկին Էլիամպրա)

ՍԻՆԷՄԱՆ ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆԷ

Ամերիկայի ծովային աքատէմիին ուսանողներուն և սպաներուն կողմէ դարձուած գեղեցիկ ֆիլմ մը՝ ձօնուած երիտասարդութեան

ՆԱԻԱՏՈՐՄԸ ԿՈՒԳԱՅ

որուն գլխաւոր դերակատարներն են

ՌԻՒՊԻ ՔԻԼԷՌ ԵՒ ԼԷՎԻՍ ՍՔՕՆ

Ցաւելուածաբար՝ Աթաթիւրքի պատմական ճառը, Հանրատարեգարձին առթիւ Անգարայի հսկայ տողանցքը և Իտուրբտ Ը.ի գահէն հրաժարումը ու Տիկ. Սիմփսըն

ՍԱՐԱՅ սինէման կը ներկայացնէ

Եղանակին ամէնէն սիրուն ֆիլմը

ՕՐՈՒԱՅ ՄԱՐԴԸ

որ կը կազմէ ՄՕՌԻՍ ՇԵՎԱԼԻԷ և ԷԼՎԻՐԻ ՓՕՓԷՍՔՕՅԻ ամէնանվերջին Փարիզեան յաջողութիւնը

Ցաւելուածաբար Ֆօքս Ժուռնալ, որ կը ներկայացուի Էտուրբտ Ը.ի գահալքումը, նախկին թագաւորին Տիկ. Սիմփսընի հետ առաջին լուսանկարները, ամէնավերջին երեկոյեան նորոյթները են։

PASTIL FOR PASTIL FOR PASTIL FOR PASTIL FOR PASTIL FOR

ԲԱՍԹԻԼ ՖՕՌ

ԳՈՐԾԱՐՈՂՆԵՐԸ

Պոլսոյ Քաղաքապետական թատրոն

ՏՐԱՄԻ ԲԱԺԻՆԸ ԹԷՓԷՊԱՇԻ ԹԱՏՐՈՆԻՆ ՄԷՋ

Այս գիշերը ժամը 20.30ին

Պ ա պ ա

ՕՓԷՐԷՅԻ ԲԱԺԻՆԸ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԹԱՏՐՈՆԻՆ ՄԷՋ

ԱՅՍ ԳԻՇԵՐ ժամը 20.30ին

Լէյլա վէ մէճնուն

ՔԱԹԱԼՕՆԻՈՅ ԿԱՐՄԻՐՆԵՐԸ ԿԸ ՊԱՌԱԿՏԻ՞Ն

Քաթալօնիա, որ Մատրիտի կառավարութեան կողքին, համայնավար անջատ վարչութիւն մը հաստատած էր, պառակտումի նշաններ ցոյց կուտայ։

Ընկերվարական կուսակցութիւնը կը դանդատի թէ Գործաւորական Համադաշնակցութիւնը որ ամբողջ իշխանութիւնը իր ձեռքին մէջ կեդրոնացած է, բոլորովին անձեռնհաս է պատերազմական գործերը վարելու մէջ։ Փոխանակ կրուող ուժերը վերակազմելու, ան կ'աշխատի կարմիր վարչաձեւը ամրացնելու։ Միւս կողմէ, անոնք կը ձգտին Գաթալօնիան բոլորովին անջատել Մատրիտէն և անկախ պոլպոլշեվիկ կառավարութիւն մը հիմնել, մինչդեռ վարիչները որոնք ռուսական ազդեցութեան տակ կը գտնուին, չեն փափաքիր այդ անջատումը, որովհետեւ կը յուսան Սովեթ Միութեան մը վերածել ամբողջ Սպանիան։

ԱՅՍՕՐ ՓՆՏՌԵՑԷՔ ԲՈԼՈՐ ՑՐՈՒԻՉՆԵՐԷՆ

ՆՈՐ ՅՈՅՍ ՇԱԲԱԹԹԵՐԹԸ 8 ԷՋ ԳՈՒՆԱՒՈՐ

որ կը պարունակէ գրական, քաղաքական, ընկերային, երգիծական բաժիններ, ինչպէս նաեւ Միմոսի բաժինը՝ իր ազգային կեանքէ հեռագիրներով՝ Դումգաբուէն, Բերայէն, Գատըգիւղէն, Սամաթիայէն եւ Պոլսոյ բոլոր արուարձաններէն ղրկուած։

Türkie Cumhuriyet Merkez Bankasi

ԳՈՑՔ — ՊԱՐՏՔ

1 2 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1936

(ՊԵՏԱԿԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ)

ՍՆՏՈՒԿ	Քիլո	Թրք. Ոսկի	Թրք. Ոսկի
Ոսկի ձոյլ վիճակի մէջ	17.091.731	24.840.687.27	
Թղթադրամ		6 884.348.—	
Բանկերք		687.063.57	31.612.298.84
Տեղական թղթակիցներ			
Թրք. ոսկի		616.523.34	616,523.34
Արտասահմանի թղթակիցներ			
Ձոյլ ոսկի քիլո	5.490 539	7.722.881.74	
Ոսկիի վերածելի ազատ տրվիզներ		46.990 72	
Ուրիշ տրվիզներ և պարտական քիլիրինկի Հաշիվներ		32 160.098.52	39.929.970.98
Գանձատուն			
Շրջաբերութեան մէջ եղող Թղթադրամի ստանձնուած վոխարժէք		158.748.563.—	
Օրէնքին 6 և 8րդ յօդուածներուն համաձայն պետ. գանձին կողմէ վճարուած		12.064.611.	146.683.952.—
ԴՐԱՄԱՊԱՆԱԿ			
Գանձատոմսեր		430.281.67	
Մուրհակներ (առեւար)		22.495.983.71	22.926 265.38
ԱՐԺԵԹԻՒՂԹԵՐ			
Ա.— Շրջաբերութեան մէջ գտնուած թղթադրամի իբր երաշխաւորութիւն ունուցանական արժէքով)		37.141.780.23	
— Արժեթուղթ և պարտաթուղթ		3.968 641.01	41 1'0.421.24
Դրամ ոսկիի եւ «տրվիզ»ի վրայ ավանս		2.108.704.63	
Դանձուումներու ի հաշիւ ավանս		16.916.490.12	19.025.194.75
Բաժնետէրեր			4.500.000.—
զանազան			12 256.460 55
29 Մարտ 319 թուականէն սկսեալ		Գումար	318.661.087.08

Զեղչի հանձնաժողովի 100ին 5.50

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ		Թրք. Ոսկի
Գանձատի դրամ		15.000.000.—
Շրջաբերութեան մէջ գտնուած թղթադրամ		1.551.182.53
Ցանձնառութեան առնուած Թղթդր.	158.748.563.—	
Օրէնքին 6 և 8րդ յօդուածներուն համաձայն պետ. գանձին կողմէ վճարուած	12.064.611.—	
Ցանձնառութեան առնուած Թղթադրամներուն այսօրուան Հաշորդը	146.683.952.—	
Ամբողջովին ոսկիով ապահովուած յաւելուածար շրջաբերութեան ելած Թղթադրամ	19.000.000.—	
Բէնսքոնթի փոխարէն յաւելուածաբար շրջաբերութեան հանուած	15,500,000,—	181 183 952.
Առաքեցեր Թուրք դրամով		13 348 609 74
Տրվիզի ցանձնառութիւն		
Ոսկիի վերածելի տրվիզներ	1.119,37	
Ուրիշ տրվիզներ և պանտիզոզ քիլիրինկի Հաշիվներ	24 166.819.96	24 167.939.33
Զանազան		83.409.403.48
Գումար		318.661.087.03

Ոսկիի փոխարէն կանխավճար 100ին 4.50

Օրօրոցէն գերեզման առողջ
եւ ներմակ մնացած ակռաներ

Ակռայի խիւս գործածողները չատ մը փորձերէ յետոյ ինչո՞ւ միշտ

Ռատիոլինի

որոշում կուտան

որովհետեւ ՌԱԴԻՈԼՈՆ ը

1. Ակռաներու վրայ «Մարթր» գոյանալու նարգելք կ'ըլլայ։ Գրտնուածն ալ կը մաքրէ

2—Ակռաներու վրայի խաւը առանց գծելու և վնասելու կը մաքրէ և կը փայլեցնէ։

3. Բերնի միքրոպները 100 առ 100 բացարձակապէս կը մեռցնէ։

4. Լինաերը կը խնամէ, անոնց հիւանդութեանց արգելք կ'ըլլայ, բերնի հոտը կ'անհետացնէ։

ուր ալ գործածեցէք

RADYOLİN

ԿՈՒԻՓԻՆ

Մտած տունը ցաւ չիմաներ

Գլխու ցաւի
Ակռայի ցաւի
Մսաններու ցաւի
Զիղերու Ցաւի
Ցօղացաւի, հարբուխի և կոփի դէմ

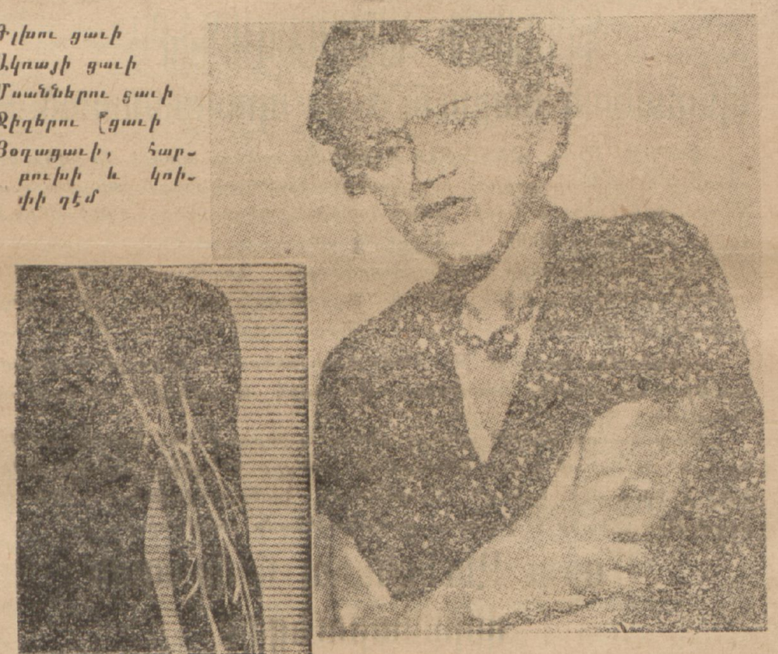

ամէնաւաւ ֆորմիւլ, ամէնաարագ ազդեցութիւն, ամէնէն կարուկ արդիւնք

Թիւպ մը ԿՈՒԻՓԻՆը ընտանիքի մը բոլոր անդամները կ'ապահովագրէ ամէն տեսակ ցաւերու և խիթերու դէմ։

GRIPIN

Ուշադիր եղէք անունին և պնդելով զայն պահանջեցէք։

ԼՈՅՏ ԹՐԻԷՍԹԻՆՕ
LLYOD TRIESTINO

ՄԵԿՆՈՒՄ

ՍԻԼԻՍԻՍ.

Դշ., 16 Դեկտ., ժամը 17ին դէպի Փիրէ, Նափոլի, Մարսիլիա, Ճենովա։

ՓՐԱԿԻ.

Դշ., 16 Դեկտ., ժամը 17ին դէպի Պուրկազ, Վառնա, Գոնսթանցա։

ԲԻՐԻՆԱՒ.

Եշ. 17 Դեկտ. ժամը 20ին Զալթիոյ քարափէն դէպի Փիրէ, Պրինտիզի, Վենետիկ, Թրիէսթ։

ԱԼՊԱՆՕ

Եշ., 17 Դեկտ. ժամը 17ին դէպի Պուրկազ, Վառնա Գոսթանցա, Նովորոսիսք, Պաթում. Տրապիզոն, Սամսոն, Վառնա, Պուրկազ։

ՊՈՆՍԷՆՕ.

Շբ., 19 Դեկտ. ժամը 17ին դէպի Սեւանիկ, Միտիլլի, Իզմիր, Փիրէ. Փաթրաս, Պրինտիզի, Վենետիկ, Թրիէսթէ։

ՖՐԱԹԵԼԼԻ ՍՊԵՐՔՕ
FRATELLI SPERCO

Կալաթա, մաքսատան դէմ Մուտավէնտիկեար խան, թել. Փօն 44792։

«Հոլանտական Շոգենաւային Ընկ.

ՄՍԹԷՐՏԱՄ

Արտածման սպասարկութիւն

Մօտաւոր մեկնում դէպի Լիվերպուլ, Ռոթէրտամ, Ամսթէրտամ, Համպուրկ։

Orestes 22—25 Դեկ.
Venus » 19—21 Դեկ.

Գետերու վրայ մասնաւոր նաւային սպասարկութիւն. Էլբոսի և Մայնի բոլոր նաւակայանները։

Ներածման սպասարկութիւն Ամսթէրտամէն կ'սպասուին

Orestes Դեկտ.
Venus Դեկտ.

Ամսթէրտամէն մօտաւոր մեկնում

Sterla Դեկտ.
Stella Դեկտ.

Sahibi ve yazı işleri müdürü
HOREN CAMCİYAN

Basıldığı yer
ARTUN Basımevi: Galata Billur sokak No. 10

ՄԻՇԷԼ ԶԷՎԱՔՕ

Իզապո Թագուհին

ԽԲ

ՍՈՍԿՈՒՄԻ ՄԱՐԴԸ

Զինասրահի մէկ անկիւնին մէջ խմբուած, կը դիտէին դուքսը, որ կը մտածէր. Լռիկ, ջղագրգիռ, աչքերը մոլորած տարտամին մէջ, և իրենք իրենց կ'ըսէին.

— Անոր վրայ կը մտածէ։

Իրաւ էր։ Ժան սան Բէօր իր հին յիշատակները կը գրգռէր, ու կը տեսնէր պզտիկ տգան, զոր Սայթանօ բերած էր իրեն, և զոր Հիւիտբլօնի բանտապահին յանձնած էր։

Ատիկա ականատես վկա՞ն էր։

Այսինքն այն՝ որ տեսած էր Լօրանս տ'Անպրէօնի սպանութիւնը։

Դուքսը մերթ ընդ մերթ ուսերը կը թոթուէր։ Երիտասարդ տարիքի այդ պարզ արկածախնդրութիւնը վերջացած էր։ Լօրանս մեռած էր։ Ամբողջ այդ անցիալը անցած, անհետացած էր...։

Եւ սակայն հիմա, այդ ժամուն, այդ ամէնը կը վերսկսէին ապրիլ իր մէջ։ Մեռած Լօրանսը, ամուսնութիւնը, ժէրօտին յանձնուած աղջնակը, Սայթանօի որջը զրկուած փոքրիկ տղան, այդ ամէնը կը բարախէին իր մէջ տարտամ պատկերներով. որուն իւրաքանչիւրը կը սարսռացնէր զինքը։

Ցանկարծ ոտքի ելաւ և սկսաւ քալել սրահին մէջ։ Գլուխը կը ցնցէր, իբր թէ գետին նետելու համար տաժանելի և յոգնեցուցիչ մտածումներու բեռը։ Ու կամքի ճիգով մը երեւակայութիւնը տարաւ Օտէթի վրայ։

Գիշերուան փոթը ձախողած էր։ Կարելի եղածին չափ չուտ պիտի վերսկսէր այդ փորձին։ Որովհետեւ այդ էր Իզապո։

Պէտք էր աղջիկը խլել Թագուհիին ձեռքէն։ Պէտք էր ուրեմն իր վրայ հրաւիրել տեղութիւնը անոր՝ որ գահը կը խոստանար իրեն...։

ԺԱՆ ՍԱՆ ԲԷՕՐԻ ՏՊԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ ԱՆՇԵՏԱՑԱՒ

Իր գանկին մէջ խառնաձայնութիւն զգացումներ և խառնիճաղանճ կիրքեր իրարու դէմ կը մաքառէին, իրար կը բաղխէին ուժգնորէն։

Բասավան Օտէթ, Թագուհին. գահին յաղթանակը, Լօրանս, մտածումներու թաւուտ անտառ մը, որուն մէջէն ճամբայ կը փնտռէր...։

— Եւ սակայն զիս կը սիրէ՝ կը մտածէր դուքսը խորունկ զարմանքով։ Վհուկը խօսքը կատարեց։ Ո՛չ նոյն իսկ երեք օր վերջ՝ ինչպէս կ'ըսէր, այլ անմիջապէս անիկա կատարեց այս հրաշքը։ Զիս արհամարող և ատող այդ աղջկան՝ զգացած գորովով մը ինծի ժպտիլը տեսա՞յ...։ Ո՛հ աւելցուց ճակատը ձեռքին մէջ սեղմելով, Օտէթ իմ պիտի ըլլայ։ Է՛, այո քանի որ վհուկը զօրութիւն ունեցաւ զիս Օտէթին սիրեցնել տալու, ինչո՞ւ համար զարձեալ չգիմեմ անոր աջակցութեան...։

—Մոնսէնեէ՛օր, մարդ մը եկած է և ունկնդրութեան ընդունուիլ կ'ուզէ ձեր կողմէ, մրմնջեց ձայն մը։

Ժան սան Բէօր սարսռաց և մերժումի բիրտ շարժում մը ըրաւ։

—Մոնսէնեէ՛օր յարեց բարապանը, այդ մարդը կ'ըսէ թէ անունը Սայթանօ է։

Ժան սան Բէօր դարձեալ սարսռաց։ Կարծես հեռուէն վհուկը լսած էր իր մտածումը և մէկ ոտքով միջոցը կտրելով պատասխանը կը բերէր իրեն։

Բայց այդ ապաւորութիւնը չուտով անհետացաւ և հրամայեց որ ներս մտցնեն Սայթանօն։ Նոյնիսկ հրամայեց Օքբթոնվիլի, Սքասի և Բուրթէօզի դուրս ելլեն։

Վհուկը ներս մտաւ։ Դուքսը բնազդաբար և տարբերութիւն մը քննեց վհուկին այտը և ինքնիրեն մրմնջեց.

— Արիւնոտ ձեռքին հետքը չկայ այտին վրայ։

— Կա՛յ, Մոնսէնեէ՛օր, ըսաւ Սայթանօ իբրեւ Ժան սան Բէօրի խօսքը ամբողջովին լսած ըլլալով միայն թէ այսօր չտեսնուիր, որովհետեւ այսօր բախտեւորութեան մէջ եմ։

— Եւ ինչո՞ւ համար ուրախ ես, տեսնե՛նք, յարեց Ժան սան Բէօր խուլ անհանգստութիւնով մը։

— Նախ ա՛յնքան լաւ յաջողած ըլլալուս պատիւը Ճանտիվէռի ներշնչելու համար սէր մը չկար իր սիրտին մէջ։ Յետոյ մեր սիրեցեալ Օտէթ դուքսին մահով դեռ մօտեցած տեսնելով այն բանը, զոր կ'երազէք։

(Շար.)